

schandelijk laag! Dat klopt ook beter met het uitgangspunt der bewering (zuinigheid en traagheid!). Het Centraal Bureau voor de Statistiek publiceerde enige jaren geleden een rapport over de Kruisverenigingen. Daaruit blijkt, dat in 1940 het Rijk aan de plaatselijke Kruisverenigingen *f* 325.940 bijdroeg, terwijl de totale inkomsten bedroegen *f* 3.621.796. Het begrip weelderig is een subjectief begrip, maar ik geloof toch niet, dat de Kruisverenigingen zich ten onrechte beklagen over zuinigheid, als zij aanvoeren dat het Rijk slechts voor 1/10 deel hun uitgaven dekt.

Ik heb de Kruisverenigingen ter sprake gebracht, omdat zij in mijn ogen de belangrijkste vertegenwoordigers van het particuliere initium zijn, en omdat in de boven aangehaalde zin een Witte-Kruispresident wordt ter sprake gebracht. Maar er zijn vele vertegenwoordigers van het particuliere initium en zij ontvangen over het algemeen minder rijkssteun dan de Kruisverenigingen. Mag ik alleen nog wijzen op de ziekenhuizen en sanatoria, waarvan slechts enkele rijksinrichtingen zijn? Zijn zij soms te weelderig?

En nu nog een derde opmerking naar aanleiding van dezelfde zin. Een Witte-Kruispresident heeft autoritaire overheidsinmenging afgewezen. Er wordt gesuggereerd, dat dit een gevolg is van weelderigheid. Maar ons volk is niet wars van autoritaire overheidsbemoeding op grond van weelderigheid of armoede. Daarvoor zijn edeler motieven en ook bij de Kruisverenigingen is de vrees voor en de afkeer van een organisatie der gezondheidszorg, waarbij zou worden uitgegaan van het door de Witte-Kruispresident gewraakte stelsel te verklaren op andere wijze dan VAN LOGHEM het doet.

Indien eens de Kruisverenigingen in de bezettingstijd de autoritaire overheidsinmenging ten aanzien van de gezondheidszorg niet hadden tegengehouden, zou met de Kruisverenigingen de weelderigheid zijn verdwenen, maar er waren ook nog wel andere waarden verloren gegaan.

„Hoe verre zijn wij verwijderd van een diep inzicht in de Volksgezondheid in de ware betekenis van dit woord!”

Groningen, 9 Januari 1949

J. H. TUNTLER

DE TUBERCULINEREACTIE BIJ ZIEKTE VAN BESNIER-BOECK

Het antwoord op vraag no. 3 in Uw *Tijdschrift* No. 2, bl. 117, 1949, lijkt mij niet helemaal juist. U schrijft: bij de ziekte van BESNIER-BOECK bestaat er eveneens een anergie, al bestond er vroeger gevoeligheid voor tuberculine”. Er komen wel degelijk gevallen van ziekte van BESNIER-BOECK voor, waarbij de tuberculinereacties positief, ja zelfs sterk positief zijn. In de literatuur zijn daarvan veel voorbeelden beschreven. In een artikel in het *Vierteljahrsschrift für Schweizerische Sanitäts-offiziere* van 25 April, bl. 137-151, 1948, worden 31 gevallen van de ziekte van BESNIER-BOECK beschreven, waarvan er 7 een positieve reactie van MANTOUX hadden bij verdunningen tot 1/100.000.

Ik zou het antwoord liever als volgt willen formuleren: Bij de ziekte van BESNIER-BOECK zijn de tuberculinereacties dikwijls negatief, maar zij kunnen ook positief zijn. Vindt men bij een patiënt verschijnselen, die aan tuberculose doen denken, dan zal een negatieve tuberculinreactie in de richting van de ziekte van BESNIER-BOECK wijzen.

Reeuwijk, 10 Januari 1949

J. M. BUWALDA

DE THERAPIE VAN MALTA-KOORTS

Naar aanleiding van de briefwisseling tussen de Redactie van het *Tijdschrift* en collega KRAMER betreffende de therapie van de Malta-koorts, vestig ik de aandacht op het artikel van SPINK, CASTANEDA c.s., verschenen in de *J.A.M.A.* 138, 1145, 1948. Hieruit blijkt, dat ook lijders aan „Brucelloses résistants” in enkele dagen koortsvrij werden na het gebruik van het uit *Streptomyces aureofaciens* vervaardigde aureomycine.

Amsterdam, 15 Januari 1949

J. E. MINKENHOF